

Plymouth, Pa. 5 Lėpos.

Su paroda mūsų literatūros, visavietinėje parodoje, Paryžiuje, ateinančiame mete prisidėsime prie Prancūzijos Etnografinės Draugystės, kuri noriai mus priims. Apart knygų galėsime išstatyti dar keletą lietuviškų išdarbių bei paveikslų. Paveikslai: Lietuvos ukininkas prie kasdieninio ukės darbo, rubūse, kaip kad vilki paprastose dienose ir daro grėblį, taiso dulgi arba ką kitą; Lietuvos ukininkė audžia arba verpia. Priegtam galėsime išstatyti lietuviškus naminius išdarbius kaip tai prijuštes (žiurksztus), anderokus, drobes, jūstas ir tt. Parengimas šitų daiktų brangiausiai negalės kasztūti, kadangi tie rubai, nors ir pirkti reikėtu, nebus per brangus. Figūrų galvas pagal potografijas padarys skulptoris Paryžiuje.

Prisidėjimas prie Etnografinės Draugystės numis tūmi naudingesis, kad czionais atkreips atyda etnografų (tyrinėtojų žmonių gyvenimo ir jų būdų) ir viso svieto apsviestunų.

Aukų parodos reikalams iki šioliai susirinko:

Pas J. J. Pauksztį	\$232,78
„Lietuvos“ redakcijai	77,55
„Garso“	138,81
	<u>\$449,14</u>

Priegtam arti \$20,00 bus redakcijoje „Vilties“ „Tėvynės“ ir mirusios „Naujos Draugijos“.

Garbės verti lietuviai rinkime aukų ir aukavime New Britain'o, Conn. ir Spring Valley, Ill. kurių, tikimės, paveikslą ir kitų vietų lietuviai paseks.

„Bažnyčios Tarnas“ su 7 num. nū kun. Siaurusaicžio perėjo į savastį Jūzo Dydynsko (kodėl ne Didinsko?) Pralkalboje p. D. žada „Bažnyčios Tarną“, mėnesinį, katalikisz-

ka“ tautiszka ir šeimyniszka padaryti: dievobaimingu, linksmam pamokinancziu, jūkingu, klaidingu, iszsikamanojusiu (iszsikinkiusiu) ir raudojancziu. Tą viską padaryses su pagelba iszkilmingiausiu vyru, kuriu nemenkai turis p. D.

Jeigu „Bažnyčios Tarnas“ patiks skaitytojams, tai prizada iszejidineti kas sanvaitė. Sekancziame num. bus „Septyni Griekai Didieje“ isz kuriu skaitytojai verks ir jūksis. „Bažn. Tarno“ adresas“.

J. Dydynskas
881 Bank str.
Waterbury, Conn.

Aukos parodai

Isz New-Britain, Conn.	
Draugystė Szv. Jūzapo	\$2,50
J. Kukanskis	-25
M. Nevulis	-15
M. Marcinkevicius	-15
V. Tumelis	-10
J. Lukoszevicius	-25
M. Ekertas	-10
J. Simanavicius	-10
Ona Luksziene	-10
J. Sukszis	-10
M. Januszonis	-25
J. Tarutis	-25
A. Mockelis	-25
A. Blažaukas	-25
A. Gecevicius	-25
J. Jankaukas	-10
A. Bernotas	-50
M. Jankaukas	-15
V. Valinczius	-10
J. Jurkiunas	-10
J. Jukszas	-5
M. Ragelis	-25
V. Radziunas	-25
K. Gavėnas	-25
Kastancija Jokimonienė	-20
A. Pazaura	-25
J. Gliuskis	-25
J. Vinikaitis	-10
V. Vinikaitis	-25
T. Boksza	-25
P. Jasinskis	-25
A. Rudminas	-10
Z. Lisiavicia	-25
A. Bernotas	-25
J. Giedraitis	-10
K. Jasas	-10
M. Dambrauckas	-10
J. Lemeza	-25
P. Gradeckis	-25
P. Lazaukas	-10
M. Durneika	-10
K. Kazlauckas	-10
Teofilė Krivickiute	-10

V. Ragialis	--20
J. Rizauckas	--10
P. Marcinkevicius	--25
P. Marcinkevicius	--25
A. Rizauckas	--10
V. Rizauckas	--5
A. Grizskonis	--25
A. Kazlauckas	--10
V. Levickas	--10
V. Dapkeviczia	--10
J. Maczanskis	--10
M. Staigis	--25
Marijona Povilaitiene	--20
Ludvika Kukanskienė	--25
J. Daniseviczia	--10
J. Kriksztunavicia	--10
J. Satula	--10
A. Gibas	--15
V. Pranaitis	--25
P. Kuzinas	--15
S. Giedaitis	--15
P. Giedaitis	--10
F. Pertauks	--10
J. Matula	--10
A. Raczinskas	--15
Z. Smilingis	--20
L. Driauczikas	--10
K. Lauka	--26
A. Gataveckas	--10
K. Karbauckas	--10
P. Dievokaitis	--10
J. Skritulskas	--50
S. Pranaitis	--25
F. Tenukas	--25
I. Bracziulis	--25
J. Bracziulis	--10
P. Sakalauckas	--25
J. Tutlis	--15
K. Kavaliauckas	--25
P. Joczius	--25
M. Valinczius	--10
A. Gražuliavicia	--25
Isz Spring Valley, Ill.	
A. Jokubka	--50
J. Misiunas	--25
I. Misiunas	--25
P. Blažis	--25
A. Vienbiskis	--75
M. Bendorius	--50
M. Merevicius	--50
P. Mazeika	--50
A. Tamulionis	--15
J. Slavickas	--5
V. Belskus	--5
T. Gumauckas	--25
J. Lomsargis	--5
J. Prusaitis	--25
A. Skinkis	--25
M. Blaszkevicius	--5
K. Rutkauskas	--10
J. Raznauckas	--10
I. Kazlauckas	--10
T. Zarnauckas	--5
A. Sadauckas	--5
P. Pipiras	--5
F. Ragauckas	--10
K. Valatka	--10

Ona Meraviciene	--10
A. Paulauskas	1—
A. Jodokas	--25
I. Bernotas	--25
K. Kazokas	--25
J. Varanavicius	--25
J. Andziulis	--15
J. Levickas	--10
L. Peikis	--10
K. Pavilauckas	--10
K. Kubilius	--15
V Balaika Lost Creek, Pa.	--50
A. Maslauckas Plymouth, Pa.	1—
Buvo	\$205,92
Labu	\$232,78.
J. J. Pauksztis.	

Aukos kankintiniams

Isz New-Britain, Conn.	
Draugystė sz. Jūzapo	\$2,50
A. Bernotas	-50
Jieva Kazlauckiene	-25
B. Kazlauckas	-25
M. Raulinaitis	-25
Kun. J. Žebrys	-25
P. Martinkivicius	-25
A. Grizskonis	-25
T. Staigis	-10
J. Maziliauckas	-25
A. Balczunas	-25
J. Jasas	-25
J. Aurila	-25
K. Raszys	-25
A. Mironczikas	-25
J. Skritulskas	-50
A. Bernotas	-25
P. Sakalauckas	-25
S. Pranaitis	-25
Isz Spring Valley, Ill.	
A. Jokubka	-15
J. Misiunas	-10
I. Misiunas	-10
F. Blažis	-10
A. Vienbiskis	-25
M. Bendorius	-20
A. Tamulionis	-10
A. Sadauskas	-5
F. Ragauckas	-10
J. Andziulis	-10
V. Balaika, Lost Creek,	-50
Buvo	\$40,35
Labu	\$49,55
Redakcija.	

Isz Lietuvos.

Pilviszkiai. (Senapilės pav.) Vaitų kaimo, Pilviszkių valsčiaus, ukininkui Andriui Narijauckui ir Varakisz-

kės kaimo to-pat valsciaus ukininkui Gružui parėjo už lietuviszkas knygas isztarmė: abiem reikia sėdėti po dvi savaiti valsciaus kalėjime. Užpernai visiems žinomas padukėlis žandarų vyresnysis Vonsiackoi darė krata, bet tuotarpu nieko nerado, — tiktai prieš tai da Pilviszkių žemskiai užtiko pas Narijaucką pažiūrėję į durpas įkiszta plūsztelį lietuviszkų rasztų — knygučių ir laikraszczių — riūs, žinoma, pridavė žandarų minėtam virszininkui. Narijauckas, besiteisindamas prieš žandarą, aiskino, jūg jam ant kerszto įkiszęs minėtasis Gružas ir patsai apskundęs jį žemskiams, ant ko net statė savo liudininkus. Sztai dabartės abudu likos nubausti lygiai: vienas, turbūt, už įkiszimą, nors tai butų neiszpasakytai maža bausmė tokiam dideliam piktadariui, jeigu buvo tikrai darodyta jo kaltė, kitas-gi nubaustas, turbūt, užtai, kad ne nutvėrė tą szelmį už rankos, arba neužūdė bekiszant į pasziurę lietuviszkas knygas pažiam vidurnaktyje.

Žodziu sakant, visi tapo valdzios nubausti už lietuviszkas knygas, kuriems tik teko sueit į akį su žandaru Vonsiackoi, arba į keno tik kiemą įlindo szitas pasiutėlis, tai kiekvieną turėjo aprieti! O gal maskolių valdzia nubaude tūs visus mūsų nekaltus žmones ne už lietuviszkas knygas, bet tiktai už pamatymą Lietuvoje tokio baisaus žveries, kaip žandaras Vonsiackoi? *K-tis.*

Pilviszkiiai. Num 4 „Ukininko“ buvo paminėta tarp dangelio Lietuvos kankintinių, pakliuvusių į maskolių nagus per žandarų virszininką kraugerį Vonsiackoi, jūg Jonas Lozoraitis likęs be bausmės. Jisai tapo paimtas į kariumenę drange su Matulaiczių Andriumi ir abudu tarnavo vienam pulke. Btarnaujant jiems kariumenėje pas Matu-

laitį isznetyčių padarė žandarai krata ir tarp kitko rado pas jį Jono Lozoraitis laiszką, kame buvo paminėta apie lietuviszkus laikraszczius ir maskoliai pavadinti „meszkoriais“. Jiedu abudu žandarų valdzia isz kariumenės pargabeno į Senapilę ir sukiszo į kalėjimą. Matulaitis, kaip jau žinote, sėdėjo kalėjime virsziaus per pusantrų metų ir ta po isztremtas į Viatkos guberniją, o Jonas Lozoraitis sėdėjo kalėjime tik du mėnesiu laike tardymo ir atgal buvo sugražintas į kariumenę. Pereitą rudenį jisai sugrįžo isz kariumenės ir ramiai sau gyveno lyg sziam pavasariui tėviszkėje, suvis nesitikėdamas, kad Peterburgo didžioji maskolių vyriausybė, net su paties caro pritarimu, teip brangiai sudėrės jo kareiviszką kailį! 9-tą d. Gegužio jisai tapo suaušeztūtas ir perskaityta jam szitokia isztarmė: paskirtas ant szeszčių mėnesių į kalėjimą ir paskui ant dviejų metų apsigyventi svetur. Jam uždrausta gyventi Lenkijoje, Lietuvoje ir Kurliandijoje, o visur kitur gali gyvenimui vietą pasirinkti. Sėdėti kalėjime paskirta Peterburge.

Tututis.

Pustapedžiai. (Vilkaviszkie pav.) Apie pradžia Gegužės men. atsivilko į mus kaimą žemskiai ir iszkrėtė Jūdžiuką, neva szaudyklės jieszkodami. Ale geras szaudyklės jieszkojimas, kad net į kiszenius lindo.*) Žemskių vyresnysis Kaminskas, patsai matyt kiszeniuje atsineszęs knygutę „Maskolių Valdžia ir Žmonės“, parodė Jūdžiukui pasislėpęs nū kitų, kad rado ją, ale niekam nerodysias, žinoma, už gerą atlyginimą, Jūdžiukas nenorėdamas bereikalinkos baldos, sako, įkiszę tam „žemskiu“ pusėtinai. Ale matyt Kaminskui tik to

*) Kam davėsi Jūdžiukas po kiszenius landyti? R.

reikėjo. Kaip tik pamatė, kad Jūdžiukas atsiperka nū jo, tai jis tūjais ir daueszė savo valdziai, jogei pas Jūdžiuką rado aną labai nepatinkančią maskoliams knygutę... Per sekmines atpyszkejo žandara; žemskiai net isz bažnyczios pasiėmė Jūdžiuką ir pristatė prieš tūs raudosiuilius. Ale czionai pasirodė, kad apie tą atrastą knygutę tik viens Kaminskas ir žino, kiti-gi žemskiai buvę prie kratos pripažino tos knygutės nematę pas Jūdžiuką. Ir teisybė, jie nematė, nes tik viens Kaminskas turėjo ją prie savės. Jūdžiuką turėjo paleisti, nės jis nepirsipažino.

Isz to mes turime pamokiniumą, kad žemskiams (o teipogi ir žandarams) negalima tikėti nės ant mažiausio krislo, nes tai yra malagiai, kaip szunys; kad žemskiai patys gali pakiszti bekrėdami lietuviszkas knygas ir žmogų į bėdą įtraukti: tad reikia be liudininkų ir be vietinės valdzios nesidūt kratyt. *Druska.*

Plokszcziiai. (Naumiesczio pav.) Musų kaimasstovi dailioje vietoj ant Nemuno kranto. Turi bažnyczią, valsciaus sudą, rasztinyczią ir dvarą su karcziama. Su ta karcziama szį pavasarį buvo pasidarę ne labai gerai, nės žmonės ėmė ir nutarė ant valsciaus sueigos praszyt valdzios, idant isznaikintų tą karcziama. Ale karcziama priguli Plokszczių dvaro valdytojui Strumylai. Jisai dasiziņojęs apie tokį pragaisztingą jo kiszeniu užmanymą ėmė vėl rūpintis, kad jo karcziama pasiliktų neuždaryta. Na, ir pergalejo sziu tarpu Strumylos kiszenius, nės karcziama pasiliko ant toliaus.

Suprantamas daiktas, kad ploksztiecziams nės ką ant to žiūrėt, bet reikia vėl padaryt kitą nutarimą apie tos girtinės uždarymą.

Mus dvarponiai abelnai vi-

sur nusidūda žmonių geradėjais, bet „monopoliui“ užstojus visi, kas tik jų galėjo, pasirupino karcziamas įsitaisyt ir platint isz visų pajiegu tarpe žmonių girtūklystę. Kurjusų dora ir garbė ponai dvarponiai, girtūklystės apaszalai?

Toliaus po karcziamos pereinu prie bažnyczios ir praneszu, kad dabar turime naują jaunuką kunigą Grinkevicių. Tai yra tikrai geras szviesus kunigas ir žmonių prietelius. Dieve, padėk jam!

Ant galo turiu priminti, kad szimet Plokszczius apleido mūsų sudzia Petras Kriauczunas, nės jo vietą užėmė dvarponis Szemiotas, o Kriauczunas persikelė į Senapilę ir apsibuvo tenai, kaipo bylų apgynėjas (advokatas). Aktyvas tai žmogus tasai p. Krauczunas. Baigęs Senapilės gimnaziją, iszėjo Seinų seminariją, Peterburgo Dvasiszką Akademiją, bet kunigu nepastajo, pasiliko mokintojum Senapilės gimnazijos, isz kur maskolių valdzios buvo praszalintas, tada metėsi jisai prie sudų, pastajo sudzia, o czionai nustojęs vietos dabar pasidarė apginėju. Nors jam atsitaikydavo puikios vietos Maskolijoje, bet jis už jokius pinigus nenorėjo ir nenori kraustyti isz brangios Lietuvos! Kad teip daugiaus Dievas dūtų tokių vyrų mums! *Bežadis.*

Seinai. Musų vyskupas vis-gi da negali atsipeikėti nū lenkiszko apszvaigimo, vis da jisai lyg prisibijo szmėklos lietuviszkos. Sztai jisai, girdėt, savo kunigus paskirstė ant dviejų dalių: ant litvomanų ir nelitvomanų. Prie pirmųjų priskaito tūs, kurie pildydami Dievo prisakymus (ketvirtas deszimties Dievo prisakymų koksai?) neužmirszta savo Motinos Lietuvos. Rodos, vyskupas, da-gi patsai lietuviszkas turėtų tokius litvomanus tik pagirti arba bent jau jų nepersekioti. Dabar-gi

pasirodo visai kas kitas. Kaip tik vyskupas pajunta kokį kunigą lietuviu esant, tai jau jis tokio tarp lietuvių nelaikys, bet tiesiog jį poszkina į Mozuriją. Arba jei ateitia pas vyskupą koksai kunigas vietos praszyt, tai vyskupas tūjau klausia jo: „czy nie litwomana jesteś“? (Ar ne litvomanas esi?). Man rodosi, kad vyskupui reikėtų nepaisyti ant to, koks kas yra patrijotas bet tik žiurėt, kad kunigai būtų gerais kunigais.

Beto, mūsų vyskupas visgi iszradė gerą vietą žinomam maskolių bernui kun. Dubauckui. Girdėjome, kad jis gavo už vikarijų. Ar ne navatnas daiktas! Iszrodo, lyg patsai vyskupas pagiria darbus to niekszo kunigo. *Lydis.*

Liudvinavas. (Kalvar. pav.) Vieną szventą dieną atėjo viens kumetis nū 2 mylių į Liudvinavą pas kleboną ir prasžė, kad pasiraszytu ant metrikų. Kunigas sako: „ar asz žydas, kad szventą dieną raszysiūsi.“ Žmogus sako: „asz ant tarnystos, sziokią dieną ateit negaliu.“ Kunigas nesiraszo. Tada žmogus netekęs kantrybės sako: „o kaip numirė Aleksienė, tai szventą dieną prie bažnyčios sienų apie 200 liktorių liepėt prikalta, o dabar tai jums szventa.“ Kunigas supykęs žmogų iszvižo. Tai kokia pas mus kunigą teisybė: už piningus tai jam ner szventės, o dėl vargdienio ne nor ne pirszto pakrutinti. Mat Aleksa davė klebonui 300 rublių, tai kur tau bus szventa! *Kazys.*

Kauno gubernijoi, lietuviai pabaigę augsztesnius mokslus ant daktarų, ant provininkų, retai kada grįžta atgal į Lietuvą apsigyventi, nės, girdi, persunku esant dūna užsidirbti Lietuvoje. Tyczia emusi peržiurėjau suraszą Kauno gubernijos daktarų ir kągi atrandu: iszviso paskutiniaisiais

metais buvo visoje gubernijoje 187 daktarai (neskaitant karreiviszkių), isz jų į 80 suvirszum žydų, apie 70 lenkų ir tik apie 10 lietuvių. Isz to matyt, kad žydeliams pas mus daktarauti pusėtinai sekasi, lenkams teiposgi, tik vieniems vargszams lietuviams Lietuva nepatinka. Tai parodo, kad mus lietuviai arba neįstengia su kitais varyti konkurenciją, arba jieszkosi sau labai lengvos dūnos Maskolijos gilumose.

Vidutiniszkai iszpūla vienas daktaras Kauno gubernijoje ant 7 ar 8 tukstanczių gyvenotojų. Jeigu priimt skaiczių lietuvių Kauno gubernijoje už 1,200,000 tada iszeity, kad lietuvių daktarų turėtų joje but bent 150!

Da blogiaus einasi su advokatais. Jų visoje gubernijoje atrandi vos tik 3 ar 5 lietuvius!

Isz to mes galime matyt, kiek reik da laiko ir žmonių, idant lietuviai galėtų atsverti svetimtauczių įtekmę savo tėvynėje. *Mariutė.*

Raseinių pav. (Pienininkų draugystės.) Neseniai susitaisė jau antra pienininkų draugystė po vardu „Biruta.“ Prie jos priguli 14 aplinkinių pienininkų, kurių daugumas laiko tikrai geras karves. Kiekvienas sąnarys draugystės turi pas savę masziną sviestui atskirti ir daro sviestą kas sau, ale vienokio budo. Kad geriaus eitųsi sviesto darymas, draugystė parsikvietė isz Danijos mokintą sviesto dirbiką. Per metus ta sviestinė „Biruta“ mena padarysiant apie 4 ar 5 tukstanczius pudų sviesto, kurį leis į užrubežį. Ant pradzių dalykams vesti sąnariai „Birutos“ sudėjo po 500 rublių.

Daugelyje vietų mūsų ukininkai galėtų daryti su didelia nauda dėl savės tokias ir kitokias draugystes. Pabandykite tikta! *Rudis.*

(Isz „Ukiniko“)

Politiszkos žinios.

Amerika. Nūlatai pergalingint amerikonomams pilipiniecius, dabar tapo užmanyta Washington'e padauginti kariauną Pilipinūse ant 40,000, kas turi buti nugabenta į Pilipinus iki 15 Rugsėjo. Valdžia mislyjo apsigelbėti su reguliariszka kariauna, bet tos neturint, nutarė isz antro paszaukti liūsnorius skaitliuje 10,000 ir neatskyriūse valstijų regimentūse, bet Suvienytų Valstijų; tai-gi ant dabartinių liūsnorių neturės valios gubernatoriai, bet kariszka valdžia isz Washington'o. Kad baltveidžiai kareiviai. Pilipinūse nepakelia klimato, valdžia rinks kūmidaugiausiai kareivių tarp jųdveidzių isz pietinių valstijų. Amerikonai prisiskaitę isz laikraszczių apie visokias nepasekmes ir ligas Pilipinūse amerikonszkos kariaunos, nelabai siulosi į kareivius, nes žino, kad apart visų nepasekmių daugiausiai reiks kęsti nū klimato. Tankiausiai siulosi toki, kurie visai netinka. Nū 6 Rugsjuczio, praėjusių metų, Pilipinūse amerikonų 254 tapo užmuszti, 92 mirę nū suzeidimų ir sziaip atsitikimų o 353 nū visokių ligų. Viso 699. Suzeistų per pilipiniecius yra 1486 ir 17 pakliuvusių į pilipiniecių rankas. Japonijos laikraszcziai visai kitokias padūda žines apie amerikonų nukriczius ir sako, kad menkiausiai 5000 amerikonų yra galą gavę. Amerikonai daugelyje muszių yra užmuszę daug pilipiniecių bet suvis mažai atėmę ginklų. Pilipiniečiai, raszo japoniszki laikraszcziai, vienam žuvus muszyje, deszimtis griebia už tojo ginklo kad tolyn kariauti priesz amerikonus. Vienas amerikonszkas apicieras dabar sugrįžęs isz Pilipinų pasakoja, kad pilipiniečiai nėra toki laukiniai, kaip kad garsinama; jie esanti iszmintingesni

už kubiecius ir Amerikos jųdveidzius, ir valdytisi savimi pilnai galinti.

Amerikonai ant karės jau iszleido \$290,000,000 ir sziandien dar nematyti jokios isz to naudos nei galo karės.

Ant Kubos iki sziolei isz provincijų Havana, Neuvitas ir Porto Principe priėmė nū amerikonų atmokestį po \$75 6185 kubiečiai už atidavimą amerikonomams ginklų. Szaudyklių atidavė tikta 500 o kitai tai senus peilius, kardus ir durtuvus. Isz to matyti, kad labai mažai kubiecių ant amerikonų noro prisilenkė. Dauguma kubiecių nusipirkę revolverius ir szaudykles neszė amerikonomams, kad iszgauti \$75. Mat uždarbys; už revolverį arba seną szaudyklę mokejo iki \$10 o nū amerikonų gavo po \$75. Amerikonai džiaugiasi, kad isz kubiecių ginklų iszperka.

Ant salų Samoa nesutikimai radosi pasibaigę. Visų trijų vieszpatysczių komisoriai nusprendė atmesti abudu kandidatu ant trono o iszrinkti trečią, nepriegulmingą, ir jam pagelbon pridūti po vieną pagelbininką isz kožnos vieszpatystės. Vokietijos remiamo Mataafo szalininkai atsisakė nū atidavimo ginklų. Daugelis ant salų apsigyvenusių europiecių reikalauja dabar atlyginimo už sunaikintus turtus laike maisztų, kurių nei viena vieszpatystė nenori prisiimti, o salų gyventojai netur isz ko atmokėti.

Prancuzija. Praėjusios pėtnyczios naktyje pargabeno Dreifusą nū velnio salos į Prancuziją. Laivas „Sfax“ neplaukė į Bresto' prieplauką bet 4 myles szalyje, į mažą kaimelį Moulin Blanc. Ant 5 valandos, subatos ryte, Dreifusas buvo jau mieste Rennes niekeno neužtemytas, kas nesukėlė žmonių sujudimo, kam szaunei pagelbėjo ir lytus tose

dienose apsciausiai lyjant. Dreifusui tapo sugražinta apiciero uniforma. Lankyti jį visiems užginta apart jo pacios, kuri pas jį gali lankytis, kada nori. Vieta, kur Dreifusas yra, apstatyta žandarais ir kariauna parankiui laikoma.

Iszrinkus naują ministeriją, padavė seimui užtvirtinti, kuri vos su 26 balsais likosi patvirtinta. Republikonų partija nebalsavo už naują ministeriją dėlto, kad pirklystės ministru tapo socialistas Millerand. Republikonizska partija buvo pasirijusi visą ministeriją sutverti isz republikonų, vienok Rosseau gerai žinodamas socialistų mierius, kurių dėl senoji ministerija sugriuvo, paskyrė pirklystės ministru vieną isz jų partijos, kad nedūti priežasties tolesniems nesutikimams. Republikonai pareikalavo nū Millerando, kad iszreiksztu jiems savo politiszkus siekius. Tas dalykas tapo padūtas seimui ant nubalsavimo ir priimta su 357 balsais priesz 165, kad Millerandas dūs jiems atsakymą už vieno mėnesio laiko. (Prancuzijos seime yra 581 pasiuntinys: 254 republikonai, 44 konservatyvai (monarchistai), 104 radikalai, 74 socialistai-radikalai, 57 socialistai, 38 visokių partijų ir 10 nacionalistų.)

Vokietija. Valdžios užmanymas bausti kalėjimu straiquierius ir agitatorius tapo seimo atmetas ir padūtas ypatingai komisijai perkratyti. Komisijai perkraczius taps vėl seimui padūtas po vakacijų. Valdžia nepriims komisijos perkratyto ir perdibto tojo užmanymo, o seimas vėl nepriims valdžios užmanytojo ir tokiu budu tos reikalas yra kaip ir palaidotas. Jeigu tas užmanymas koku nors budu taptu įstatymu, tai bus tiktai sudrutinimu ir padauginimu socialistiskos partijos bei pasiuntinių

į seimą. Didelį sujudimą sukėlė tarp laikraszczių ir partijų suklastavimas seimo stenogramiszku rasztų, kas privertė seimo prezidenta, grovą Ballestrem, pasitraukti nū prezidentystės. Mat jis paliepęs slaptai stenogramui įraszyti tai, kas nebuvo kalbėta.

Belgija. Valdžia padavė seimui užmanymą reikalaudama užtvirtinimo, kad atimti balsavimo tiesas socialistams ir neturintiems savasties. Tai gi darbininkams. Valdžios užmanymui pritarė katalikų partija ir socialistai statei seime szoko katalikus muszti kur pasidarė toks ermyderis, kad kariauna turėjo buti paszaukta sugražinimui tvarkos. Visos Belgijos darbininkų susivienyimas nutarė priesz valdžią kelti demonstracijas, straiikus ir protestūti priesz tokį begėdiszką valdžios užmanymą. Mieste Bruessel ant gatvių susimuszė partizantai, kur tapo suzeistų daug žmonių ir žandarų; darbininkai su akmenais daužė valdžios namų langus. Isz augsztutinių gyvenimų į kareivius ir policiją mėtė su pūdais ir kitokiais daiktais, ministrų prezidento iszmuszė visus langus, ir szalitakį pasjo namus visą isztepė kraujais. Galiausiai valžia pamaczius pasekmes savo užmanymo, iszreiskė savo apsirikimą ir tajį atszaukė. Pėtnycziuos vakare buvo didelė paroda su socialistiskais pasiuntiniais pryszakyje ir giedojimu Marseillai-zos. — Ministerija bene atsiskys nū vietų.

Italija. Italijos valdžia nusiziuurėjusi į kaimyniszką Vokietiją užsimanė lygiai užginti susirinkimus ir iszardyti valdžiai nepatinkamas draugystes. Perstaczius tą dalyką seime, pakilo didelis ermyderis ir musza. Socialistams pasiprieszinus ir pareikalavus visatiniškai atmeti tajį užmanymą,

konzervatyvų partija pradėjo balsūti už priėmimą; exministeris piningų Sounino pirmasis norėjo atidūti balsą ir tūmi tarpu gavo per antausį nū socialisto Bissolati ir tada prasidejo tikra musza, tuli socialistai pasiraitoję rankoves skaldė antausius valdžios szalininkams. Galerijos buvo kupinos žmonių ir riksmas buvo neiszpasakomas. Atsimuszus iki socziai, sziek tiek aptyko ir tada ministrų prezidentas apskelbė karaliaus padavadiją, kad seimas užsidaro ant vakacijų iki Lapkriczio mėn. — Socialistai negaudami tiesos žodžių, kovoja kumscziomis ir tūmi pergali savo prieszus. Seimo pasiuntiniai muszėsi Austrijai pirmiausiai, paskui Prancuzijai, dabar Belgijai ir Italijai. Dabar eilė ant Vokietijos.

Olandija. Sandaros kongresui, Haagoje, be svarstant apie nedauginimą kariaunos bent per 5 metus, visi pasiuntiniai iszvažinėjo namon, kad gauti nū savo valdžių tam tikrus patarimus. Vargu kuri pristos ant to, kad nedauginti kariaunos, nes sziaip tūj suirtu pakajus, kuris rymoja ant kanūlių, neparėmus su koku milijonu kareivių.

Ispanija. Valdžia neisztek-dama piningų parengė naujus mokeszczius, kas sukėlė daugelyje vietų sumyszimus, Mieste Saragossa žmonės iszdaužė rotuszės langus ir suzeidė daugelį policijantų su akmenais. Policija neįstengė sumiszusių nuramdyti ir turėjo paszaukti kariauną. Tas pats atsikartojė Sevilla ir daugelyje kitų vietų. Sumyszimų vietose apszauktas kariszkas apgulimas. Ministrų pirmsėdis iszstare, kad maisztus pakėlusieji bus skaudžiausiai nubausiti, bet kas buvo priezasczia tų maisztų tai jis tyli. Havanoje (Kuboje) iszeinantis karlistų organas

raszo, kad tūs maisztus prieszai valdžią sukėlę karlistai ir turėją tame geriausę pasekmę isz valdžios užmanytų naujų mokeszczių.

Aprika. Transvaaliaus valdžia apreiszke anglų gubernatoriui Wilneriui, kad anglų pavaldiniams suteiks ukėsyštės tiesas laike 7 metų Transvaaliui pragyvenus. Gal szitas Transvaaliaus valdžios nusi-leidimas paszalins karę su Anglija.

Dalis darbu.

— *Du Bois, Pa.* Kalnakasių straiikas visoje apielinkėje tēsesi tolyn. Straiikieriai užsilauko ramiai.

— *Wellsboro, Pa.* Kasyklose Arnot sustraikavo 300 kalnakasių, reikalaudami 60 ct. už toną, vietoje 45 ct. Lygiai sustraikavo kalnakasiai ir Morris Run kasyklose.

— *Wenona, Mich.* Vietinės kasyklos tapo su visu uždarytos. Kompanija dasizinojo, kad kalnakasiai rengiasi prie straiiko norėdami didesnės algos, dėlto uždare kasyklas pirm straiiko.

— *Johnstown, Pa.* Cambria Steel Co. pakėlė dėl savo 8,500 darbininkų algas ant 10%.

— *Monessen, Pa.* Nauji pabrikai Monessen Steel Co. po poros sanvaiczių bus gatavi, kuriūse į 1000 darbininkų gaus darbą.

— *Springfield, Ill.* Springfield Iron Works pakėlė savo darbininkams algas nū 10 ant 25%.

— *Pittston, Pa.* Eliss-Lessing Steel & Iron Co. pakėlė formų taisytojams algas po 25 ct. ant tonos.

— *North Tonawanda, N. Y.* Tonawanda Iron & Steel Co. pakėlė dėl savo 500 darbininkų algas ant 10%.

— *Reading, Pa.* Reading Iron Co. nū 1 Liepos pakėlė savo darbininkams algas ant

6-8%. Darbininkų yra 1000.

— *Bethlehem, Pa.* Formų taisytojų skyriuje Bethlehem Steel Co. po 5 sanvaiczių nedirbimo, vėlei pradėjo dirbti.

— *Santiago, Kuba.* Vietinėje priplaukoje sustraikavo 300 darbininkų reikalaudami didesnės algos.

— *Scranton, Pa.* Kasyklose Spencer sustraikavo vaikai, renkanti iš anglių akmenis, reikalaudami didesnės algos. Dėlto turėjo sustoti dirbę 300 kalnakasių.

— *Joliet, Ill.* Joliet Mills prigulinti McKenna Steel Co. vėlei pradėjo dirbti. Yra tai vienatinė geležies liejinyčia Suv. Valstijose, kuri superka senas rėles ir iš jų dirba naujas.

— *Detroit, Mich.* Czionai sustraikavo 600 kurpių (sziauczių) reikalaudami pakėlimo algos. Kompanijos pirm ketos sanvaiczių įsitaissė maszinas ir paszalino daug senų darbininkų ir dar atmetė uniją. Sziems sustraikavus kompanijos uždarė darbavietes. Darbavietės kompanu yra ir gubernatorius Pingree, didelis darbininkų prietelis ir pasakė, kad ant straikierių vietos priimsės neunijonistus darbininkus.

— *Bovier, Mo.* Sustraikavus unijonistams kalnakasiams „Kansas & Texas Coal Co.“ parsigabeno 125 jūdveidzius iš Pana, Ill. ir patalpino straikierių vietose. Susimuszimų dar nebuvo, bet vargu be to apsieis.

— *Cleveland, Ohio.* Pakinti žmonės nū unijonistų konduktorių ir motormonų, susirenka pulkais ir apdauzo neunijonistus strytkarių darbininkus, kuriūs kompanijos priėmė vieton straiiko vadų.

— *Chicago, Ill.* Skerdyklose Armour & Co. straikūja 1200 darbininkų reikalaudami didesnės algos. Praėjusį ketvergą sustraikavo 40 merginų ar, kurios reikalauja \$1,00

vietoje 75 ct. ant dienos.

— *Rochester, N. Y.* Czionai sustraikavo važnyczios prie miesto darbų reikalaudami numazinimo darbo laiko nū 10 ant 8 valandų ir po 50 ct. už valandą algos. Iki sziol jie gavo po 40 ct. už valandą.

— *Buffalo, N. Y.* Vietinėse aludarese sustraikavo maszinistai ir kurėjai, reikalaudami didesnės algos. Aludarių savininkams nieko neliko kaip iszpildyti jų reikalavimą. Maszinistai nū dabar gauna ant sanvaitės \$18, kurėjai \$14, o jų pagelbininkai po \$2,00 ant dienos.

— *Pittsburg, Pa.* American Tin Plate Co. prigulinti prie trusto pradėjo tarybas su savo darbininkais, kurie reikalauja 20% pakėlimo algos. Kompanijoms atmetus darbininkų reikalavimą sustraikavo 50,000 darbininkų.

Vakarinėje Virginijoi apie Flat Top ir Elkhorn esanti stoka kalnakasių. Tose dviejose vietose esant darbo dėl 2000 kalnakasių.

Vokietijoi, apielinkėje Bochum, sustraikavo į 7000 kalnakasių. Vietinis pavieto virszininkas apgarsino vieszai per plakatus, kad kalnakasiai iš Maskolijos ir Poznaniaus provincijos yro kontraktų laužytojai. Tą užtėmyję lenkai nulupinėjo tūs plakatus. Tas nepatiko valdžiai ir įsikiszo policija, kuri tapo sumuszta. Tapo paszaukta kariauna, kuri straikierius išvaikė, 5 užmuszė, apie 30 mirtinai sužeidė, 37 suaresztavojo. 2000 kareivių tapo isz dalinta po 60 szuvių, kad statei szautu į susirinkusius. Abelnai szis straikas kilęs dėl ciesaiaus kalbos, kuris iszsitare, kad darbininkai kelianti straikus, reikalaudami didesnės algos arba kitokių pagerinimų, turi buti sunkiai nubaudžiami. Dabar pasirodys ciesaiaus kalbos pasekmės, bet kulkos vis palai kysv irszų.

Isz Amerikos.

Kareivio laiszkas.

Esant nekokiems darbams ir uždarbiam, susimislinau pasidūti į kareivius isz antro karto. Pirmu kartu buvau keletą mėnesių Fort Monroe, Va., ir apgarsinus, kas nori kareivystę apleisti, apleidau ant tų pedų su daugeliu kitų. Antru kartu pasidavus isz Wilkes-Barre, Pa., nuvezė statei į San Francisco, Cal. kad iszgabenti į Pilipinų salas suteikimui laisvės tenaitiniems gyventojams(?) Tuom tarpu apraszau czionaitinį gyvenimą. Kareivių paskirtų į Pilipinus mano pulkę yra 3000, ir kaip tiktai bus gabenimo laivas, tūjaus iszplauksime. Valgi ir gūlių turime negeresni kaip kalėjime, dūnos negauname daugiau kaip svarą, apie mėsą nera ką nei sakyti, gūlis ant grynų lentų, o jau vagia maistą kaip kas isz gali, ir kaip toki iszalkusį sugauna, tai už mažiausį daiktą baudžia su 2 metais kalėjimo prie sunkių darbų. Mažą daiktą vogti visai neužsimoka, nes bauda už didelį daiktą mažesnė, o už mažą didelė. Mustravoja po 3 valandas kas diena, sutatoje nieko neveikiam o nedėlioje szvencziam. Doresnio žmogaus mus pulkę negalima rasti, sugabenti visi girtūklei, tinginiai ir visztininkai. Girtūklus rods szaunei baudžia, pasigėrusiam nutraukia iszموkestį ir toksai turi labai sunkiai dirbti, bet tas jų nepataiso. Pasitaisytu jie, kad negautu svaiginanczių gėrymų. Ale kaip gyvena czionais kapitalistai, tai asz dar nemačiau tokios grožybės; dangui jiems negali geriaus buti. Prie tikro žmoniszko surėdymo galėtu ysi žmonės, jei bent ne taip purkiai, tai nors kiek geriaus, negu dabar, panasziai gyventi. Oras isz ryto karstas, po pietu atvėsta, kyla audros ir iszrodo kaip rudų,

medzių lapai ir žolynai suvysta. Lyja labai retai. Pavalgymas vieną kartą su vynu kasztūja 15 ct., stūpa vyno 10 ct. o vandens pusė stūpos su ledais ir 10 ct. Darbai yra visokie, ant dienos uždirba \$4,50 mechanikai, o prasti darbininkai \$1,75; dirba ispanai, szvedai, prancuzai ir kinai. Darbą yra sunku gauti. Vieną nedėdienį nuejau į bažnyczią, kurioje darbavosi 10 baltų kuningų. Per pamokslus pragarą teip kaitina kaip ir visur kuningai kad daro ir nenorėdamas turi jūktis. Pamokinimo kaip pagerinti gyvenimą neiszgirsi, tiktai dangus, pragaras ir pininiai, su kuriais galima nū pragaro iszsipirkti. Kas turi pinigų, tiems iszganymas užtikrintas.

Nukeliavęs į Pilipinus, jei tiejie maisztininkai nenuszaus, apraszysiu visą savo kelionę ir tenaitinius patyrimus.

Antanas Sujeta.

Norėjo pabėgti.

New Castle, Del., kalinyje sėdi kuningaiksztis Antanas Jocis, kuriam nusibodo kalinyš, kuris buvo kartu su plėszikais ir galvažudoms vienam kambaryje ir pasiryzo pabėgti. Jocis buvo su lygiu bicziuliu Edv. Craig iszpjovė langų geležis, isz paklodzių pusisukę virvę nusileisti žemyn. Kartu buvo ir Elmer Coyle galvažudą. Kalėjimo užveizda vienok tai užtėmyjo ir nabagus iszskirstė į atskirius kambarius, kitus supancziodama. Už biskio butu kuningaiksztis pabėgęs.

Vienas žmogus, lyg nieko nezinodamas, norėjo pavesti Jociui provą iszvaryti su kompanija už sunkų sužeidimą. Jocis atsisakė, kad negalys provos varyti, nes labai sergąs.

Nepaprasta operacija.

Marshfield, Wis. szv. Jūza-
po ligonbutyje Dr. Doege su

savo pagelbininkais atliko nepaprastą operaciją. Jono Beckmano 5 metų dukterė labai baisiai apsiszutino, kad numūko vietomis oda. Kad išgelbėti dukrelę nuo mirties, tėvas davė nulupti savo odos szmotus kad pridėti dukteriai

Arcivyskupas praloszė.

Arcivyskupas Katzer Milwaukee turėjo ant savęs apsiraszęs kleboniją ir miestas ant privatiszkos savasties uždėjo mokeszczius. Arcivyskupas vienok nemokėjo ir už tai pasidavė į augszcziausį sudą, nurodydams, kad tai bažnytiszka savastis ir yra liūsa nu mokeszczių pagal įstatymus. Sudas vienok iszrado, kad toji klebonija yra arcivyskupo savaszcia o ne bažnyczios; jeigu butu bažnyczios savaszcia, tai nebutu užraszyta ant jo vardo ir jis butu ne savininku tiktai apie kunu jos. Arcivyskupo apginėjai nurodė tiesas katalikų bažnyczios, pagal kurias arcivyskupas yra valdytoju bažnytinių turtų. Sudas tą atmetė vienok, nes pagal tai jis butu savininku visų bažnytinių turtų o ne žmonės parapijonai, kurie tą viską parengė.

Orlaiviu į Paryžių.

New York'e susitvėrusi kompanija su \$100,000,000 kapitalo, kuri įtaisysenti 3 orlaičius, kurie laike 30 valandų isz New York'o nulėks į Paryžių ant parodos su keleiviais. Per didmarį yra 3500 jurmylių ir toks orlavis turētu nulėkti po 116 mylių per valandą — kas yra negalimu daiktu.

Sudegė laivas.

Per 40 jurmylių nu Cape Henry, sziaurinės Karolinos užsidegė laivas „Pawnee“ su medvilne ir visokis mėginimas užgesinti likosi dovanai. Jurininkai, viso 21, iszsigelbėjo ant laivukų. „Pawnee“ plaukė isz Brunswick, Ga. į New York'ą.

Nuskendo laivas su 9 žmonėmis.

Isz Cleveland'o plaukė į Buffalo laivas „Margaret O'will“ ezeru Erie, kurį užtiko audra ir sugadino valdymo įtaisus, kad negalėjo laivo suvaldyti ir turėjo pavesti valei bangų. Kapitonas su savo szeimyna ir 4 jurininkai bei viena keleivė prigėrė; iszsigelbėjo tiktai 4 jurininkai laikydami į laivo skeveldras, kuriūs užtiko plukiojant garlaisis „Sacramento“.

Szauna bauda.

Gale Geguzio mėnesio New York'e pavogė vieniems tėvams pusantrų metų mergaitę, kurią paskiaus Rochland'o paviete vienoje vietoje pacztoriaus pati užtėmyjo ir pranešė valdžiai, kuri isztyrusi, suaresztavojo vagis. Tie vagys turėjo mierį vogti vaikus i paskui nu tėvų gerą atlyginimą iszsipraszyti. New York'o prisaikintųjų sudas nusudyjo anūs vaikų vagius ant 15 metų sunkių darbų.

Amerikos kontrabandistai.

Amerikos turtingieji žmonės, varanti biznį su brangiausiais daiktais, visokiais budais nori isztrukti nu apmokėjimo muto už pargabenamus isz užrubežės daiktus. Praėjusę sanvaitę sugrįžo isz Paryžiaus moteriszke Dodge isz New York'o, kuriai atėmė muitinycioje visus daiktus. Ji buvo nuvažiavusi į Paryžių prisi-pirkti visokių moteriszky pasi-pūzimų, kurių dalį pakavojo savo rubūse, kitus įmaisė tarp daiktų ir dar aprenge neva savo tarnaitę. Parplaukus į New York'ą iszkratė ją ir viską atėmė; atimtų daiktų vertė iszneszė \$10,000. Tą moteriszkę apskundė vienas amerikonas, kuris Paryžiuje taipgi buvo ir matė ją tūs brangius daiktus perkantės.

Detroit, Mich. muitinycioje sugavo L. Bush'ą isz New Yor-

k'o su deimantais už \$20,000 parvažiuojantį isz Kanados. Szitą kontrabandistą sekiojo Kanadoje tam tyczia iszsiųstas agentas ir atvažiavus į Detroit'ą suaresztavojo.

Reikale komiteto perstatymui musu literatūros Paryžiuje 1900 mete.

Perstatymas lietuviszkos literatūros Paryžiuje 1900 metuše, sujudino visą lietuviszką draugiją. Apzcziai mes turėjome naudingų užmanymų nu prasidėjimo lietuviszko krutėjimo, bet iki sziam laikui nei vienas, galima sakyti, likosi nenuveiktas, arba, kad ir tapo kas atlikta, tai neatsakanzcziai, su menka pasekme. Dėlko teip nepasekmingai musų reikalai tėsėsi, nesunkų suprasti: nerėmė jų visūmenė. Jeigu vieni užmanėme ką tverti, tai antri griovėme, o tankiausiai musų užmanymai likosi nuveikimui paczių užmanytojų palikti.

Visai kitaip yra su užmanymu Europos inteligentų perstatyti musų lietuviszką literaturą Paryžiaus visaszvietinėje parodoje, ateinancziūse metuše, ir tūmi apgarsinti bei pasigūsti visam apszviestam svietui apie savo kanczias bei vargus nu maskoliszkos valdžios kencziamus.

Kadangi szio reikalo svarbumą supranta visi lietuviai ir jį szelpia be skirtumo, atmetus iszgamus, todėl neatbutinai reikia passiskubinti iszrinkti komitetą, kuris užsiimtu parodos reikalų; rinktu aukas, surinktu ir sudavadytu knygas, suraszytu katalogą ir atsiszaukimus, susizintu su parodos perdėtiniais ir kas tik prie parodos reikalinga, atliktu o mes visi gelbėsime jiems, o labiausiai rinkime aukų. Laikas yra trumpas ir greitai praeis. „Viltis“ pirmiausiai pakėlė klausimą apie komite-

to reikalingumą ir kad toksai komitetas butu renkamas isz abiejų partijų: klierikalų ir liberalų, kad visi butu užganėdinti szitame abelname visų reikale, apie kurį visi darbūjasi be skirtumo. Prieszingai — sako „Viltis“ — jeigu iszrinksimė komitetą tiktai isz vienos szalies, tai visas musų darbas trukdysis; ką vieni vadins geru, antri blogu; vieni statys, antri griaus. Pilna tiesa, apie kurią esame visi persitikrinę. Bet szitam reikale asz visai to nesitikiu, nes czia visų lygus ir abelnas reikalas, iszskyrus nesuprantanczius ir iszgamus. Pažindamas sziek tiek musų žmonių nūmones, pagal mano nūmonę vėrtetu iszrinkti į komitetą tautieczius, kurie atsakanzcziai atliktu savo uždūtes ir visi butų užganėdinti. Ir teip: Prezidentu p. Szerną, „Lietuvos“ redaktorių, kuris tokius reikalus pilnai pažįsta, turi placzią pažintį su Europos inteligentais, ir jis atsakanzcziausiai atliktu tą reikalą. Priegtam p. Szernas budamas nepriegulmingu nu visų musų partijų, bene patiks visiems lietuviams be skirtumo. Kasieriumi ganėtinai yra atsakantis J. J. Pauksztis isz Plymouth, Pa. Jisai turi \$1000,00 kaucijos užstatęs už priimamas aukas, reikalui esant užtatys dar didesnę; todėl mums kito kasieriaus nėra reikalo ir jieszkoti. Knygiūmi arba surinkėju knygy nu 1863 metų iki paskutinio laiko iszrinkime kun. Žilinską, „Susivienyjimo“ prezidentą. Kun. Žilinskas turi surinkęs savo privatiszkam knygnui daug liet. knygy ir dėlei szio visūmeniszko reikalo, mislyju, pasidarbūs, kaip darbavosi ir ir darbūjasi visados dėlei savo brolių labo. (Kun. Žilinskas savo knygvne turi szauną skaitlių liet. knygy. Bet tušlos, vienodo didumo, yra apdarytos į daiktą (į vieną knygy) po keletą. Ant parodos

turi būti kiekviena knyga, di dele ar maža skyrium, kad būtų daug knygų. Red.) Dabar mums dar truksta norš dviejų džiūrėtojų visų reikalų. Geriausiai būtų ant tų dviejų pagelbininkų iszrinkti kun. A. Miluką isz Brooklyno ir Dr. J. Szliupą isz Serantono. Sekretoriaus man rodosi nereikia; kasierius priimdamas aukas pagarsina vardus aukautojų per laikraštį ir sykių visas aukas į kasą įplaukusias.

Pagal mano mslį, jei perstatyti tautiečiai užimtu minetas vietas ir visūmenė jiems pritarš, atmetant partijiszkimus, užmanytas reikalas mūsų literatūros parodos pilnai įvyks.

Czionai asz iszreiszkiav savo nūmonę ir minėtus kandidatus atrandū už tinkamiausius. Jeigu turėčiau kameklaidą, meldžiu tautiečių patarimo. *J. Kazakeviczia.*

Waterbury, Conn. Birželio 24 dieną turėjom visatiną susirinkimą apkalbėjimui ir iszrinkimui centraliszko komiteto surėdymui reikalų mūsų literatūros ant Paryžiaus parodos.

Perstatė: kun. A. Miluką ir Dr. Szliupą apdirbėjais reikalų.

J. J. Pauksztį kasierium po \$5000 kaucijos.

P. Szerną „Lietuvos“ redaktorių rasztininkų.

Dr. J. Basanaviczijų pasiuntinių, kaipo literatą ir tyrinėtoją lietuvių tautos ir kalbos.

Sziūs kandidatus vienbalsiai patvirtiname kaipo atsakancziausius tam reikalui vyrius, ir tikimės, kad kiti lietuviai mumis pritarš.

Vardan susirinkusių

J. S. Pruselaitis.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

New-Britain, Conn. Matant krutejimą mūsų brolių, mes New-Britain'o lietuviai

uenorėdami atsilikti nū kitų ir prisidėti prie tojo abelnomusų reikalų, parodos lietuviszkos spaudos Paryžiują ir suszelpimo musu brolių kankintinių, isztremtų į bado gubernijas per žiaurų szaurinį meszkiją. Visas aukas priisiuncziame į „Vienybės“ redakciją. Geros valios tautiečiai, pavieniai, paaukavo parodai \$14, 86 ct., o Draugyste Szv. Jūzapo paaukavo \$2,50 ct. Labu parodos reikalams surinkta \$17,36ct. Paszalpai kankintinių paaukavo povieniai \$4,95 ir Dr. Szv. Jūzapo \$2,50. Labų paszalpai musų kankintinių surinkta \$7,45.

Rinkimu aukų labiausiai atsižymėjo Lietuviszkas Ukėšų Kliubas iszrinkdamas vieną savo sanarių rinkimui, pasitikėdami, kad Dr. szv. Jūzapo iszrinks lygiai vieną isz savo pusės, kuri ir iszrinko, bet iszrinktas iszsisakė dėlė nežinomos priezasties. Tada L. Ukėšų Kliubas iszrinko ir antrajį isz savo tarpo.

Ne vienas gal isz skaitytojų „Vienybės“ mano, kad rinkimas aukų visūmeniszkiems reikalams yra lengvu darbu, bet kada tas reikia atlikti, pasirodo labai sunkiu ir dėlto, kad mus lietuviai yra paskendę tamsybėje. Renkant mums aukas teko užtikti visokiu nūmonių. Ir teip: Nieko ngaukavo tie, kurie neskaito jokių laikraszczių ir knygų, paskendę yra akloje tamsoje; o kurie skaito „Saulutę“, tie yra dar tamsesni ir už tūs, kurie nieko neskaito. Teipgi turiu priminti, kad tuli musu biznierių gerai isz musų misdami ir žudarbiaudami, netiktai kad nieko nedavė, bet dar iszniekinovisūmeniszkašuzmanymą, sakydami: „tai kad asz ir tu kolektoriau ant tos parodos nebusime, o kas nori vaziūti, tai tegul savo kasztais vaziūja.“ Rodosi dėl tų keletos centų nebutu pavargę ir savo garbę butu pakėlę; dabargi pasiro-

dė niekszais, ko nebutu padaręš žydas arba kitas svetimtautis, varydamas bile kokį biznį. Vienas karcziamninkas, neva prakilnesnis, szau nei pralobęs isz lietuviszku graszių, netiktai pats nieko nedavė, bet dar ir kitus atkalbinėjo nū aukų, turbut tikėdamasis, kad pas jį pragers tais aukas*). Buvome ir pas tokius, kurie yra sudziomis už simokėję po kelis deszimtis dol. už savo gražias darbelius, tai iszpludo.

Visiems geros valios lietuviams tautiečiams, kurie pagal iszgalę suszelpė tautiszkus reikalus, lai buna jiems garbė nū visūmenės už jų prisidėjimą prie abelnų reikalų.

O visiems neaukavusiems dėl savo aklumo lai buna pa nieka.

Aukų rinkėjai

Petras Joczius

Petras Žemaitis.

Spring Valley, Ill. Czionais prisiuncziav \$8,00 parodai mūsų literatūros ir \$1,25 paszalpai musų kankintinių, kuriūs surinkau nū geros valios tautiečių, kurių ir vardus padėdu dėlėi apgarsinimo „Vienybėje.“ Pas mus lietuviai supranta savo tautos reikalus ir nei vienas, veik, neatsisako nū aukos, kad ir mažos. Toliaus pasitikiu surinkti dar kėletą dolerių.

A. Jokubka.

Box 144

Spring Valley, Ill.

Pittston, Pa. „Vienybės“ No. 26 pranesziau, jog tarpe draugystės sz. Jurgio kareivių kilo truckszmas isz priezasties paakautų po 7 centus ant Paryžiaus parodos deszimties draugų; teipgi pirmiau, jog draugystės virszininkas padarė nusprendimą tuloje karcziamoje nubaust kaltininką pra-

*) Bent iki sziolei visi musų biznierių labai mažai prisidėjo aukomis prie tautiszku reikalų. Red.

neszantį žinias į laikrasztį. Dabar tą viską galių patvirtinti. Berželio 25 dieną Dr. sz. Jurgio turėjo savo mėnesinį susirinkimą ir pagal nūmonę tulų draugsanarių augszcziav pamintė kaltė pūle ant V. Puko. Mat draugai sz. Jurgio Dr. yra matę ir girdėję kad V. Pukas skaito laikaszczius ir už tai pagal draugystės tiesą(!?) nubaudė jį net ant \$15. Pragėrusiems \$4,30 draugams pasirodė akise szmėkla, jog praneszėjas žinios apie pasielgimą sz. Jurgio Dr. netik apjūdino draugystę bet kartu ir tikėjimą pažemino. Žinoma V. Pukas privalo jūktis isz tokio kvailo draugystės nusprendimo. Kadangi Dr. įstatai rodo, jog sanarys iszdūdantis draugystės paslaptis papūla po bausme pirmą kartą \$1,00 o toliaus jei nepasitaiso, tampa isz draugystės iszmestas, bet prie tam reikia darodyti tikri argumentai kaltybės. Toliaus įstatymai rodo, jog prasikaltus sanariui Dr. iszrenka sudą isz keturių dr. sanarių kurie iszradę kaltybę nubaudžia prasikaltelį pagal Dr. tiesas. Draugystė sz. Jurgio visus savo įstatymus (konstituciją) sumynė prisilaikydama tiesos Rosijos caro „bit po semu.“ Neprivalome stebėtis isz caro, nes jis budamas isz auklėtas despotiszkoje dvasioje baudžia ir kankina nepatinkamas sau ypatas pagal savo tamsų protą. Argi tuli musų broliai per savo aklą supratimą nepasielgia kvailiaus, nūžmiaus už carą ir gaujas cizinovnykų? Argi jie nekankytų savo brolius rodanczius szviesą savo tautiečiams? Beabejonės, jei tiktai turėtu galę ir caro įrankius! Gėda ir dar kartą gėda sz. Jurgio Dr. kad didesnė dalis jos sanarių, ypatingai virszininkai, yra teip baisiai aptemę. *Daugirda.*

Brooklyn, N. Y. Daug kartų jau buvo raginami tau-

tiečiai per laikraščius, kad pasirupintu (išsiimtu) ukėsiszkas (citizens) popieras; bet kiek mūsų lietuviai apie as apstoja, rupinasi, sunku suprasti, o jos yra labai reikalingos prie rinkimų (balsūti) visokių uřednikų szioje szalyje. Dėlto kurie suprantate reikala ir svarbuma ukėsiszkų popierų ir balsavimo, pasiskubinkite išsiimti, ypačingai brooklyniečiai, nes dabar yra visai lengva ir nereikalauja tokių klausimų, kaip Pensylvanijos valstijai. Naujorko korte, Queens Connty, labai visko klausinėja, o Brooklyne, Kings Connty, labai mažai, teip kaip nieko neklausinėja ir czion yra labai lengva tokias popieras išsiimti.

Svetimtaucziu pilna Brooklynu korte kas diena, imanczių ukėsiszkas popieras, bet lietuvių nematyti. Taigi pasiskubinkite, idant ateinantį rudenį galėtumėte balsuoti už savo darbininkiską partiją tai yra: Socialist Labor Party.

Jeigu kuriems reikėtu tame bent kokios rodos, asz mielai patarnausiu dovainai.

J. Naujokas,
256 Wythe Ave.
Brooklyn, N. Y.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

No. 24 „Vienybės“ randam straipsnį „T. M. D.“ p. sanaryo, kuris daug parode naujų išvadzojmų ant kuriu ir asz privestas atsakiti. Pirmiau sia p. sanarys nurodo nenauđingumą, vieno vietoje 2 ar 3 sanorems centr. komiteto; anko ir asz sutinku, nors po teisybei, bunant isiskirsczius centr. komitetui, yra sunku viską vien per laiszkus; bet szejp geriaus veikalas isigvildėna negu zodziu.

Bet jagu, p. sanarys nesilaukė asabiszkumo? tai reiktu pritarti p. s.; bet prieszingai

czia matosi, kad p. sanarui nebut apėja dar perstatiti kandidatai ant centr. komiteto, tai kur pirmiaus tunojo p. s.? o jagu matot katras nera atsakantis ant kandidato, tai kamgi nereike statei iszreikshti to kandid. varda? tai jau tikrai butume žinoja, jaigu Tamistai neapeina asabiszkumas, tai kamgi sleptis po psiaudonimu? Czion mums ner uszkavarinetis asabiszkumus, viską atvirai galima apreikshti, nors p. s. pats sako, kad nevaros asabiszkumų, bet per daug aiszkus pletmos, negalima uszkavoti.

Kaslinkgi neapskelpta per organą ape padavima į spaudą knygėlės; tai jau ape tai buvo, ir vis ape tą pat nera reikalo, nors nebuvo paskokita: kad jau padūta į spauda, bet buvo, apreikshta, kaip, pereis per rankas liter. komiteto, tada veikei bus padūta į spaudą. teip ir padarem.

Padavus knygėlę liter. komite. dėl perzurejmo, vienos greitai perzurejas nusiunte ontrom, o paskutinis laikesi per ilgai, reikėjo nes per laiszkus ragiti kad pasiskubitu, taigi dar ne senei padūta į p. Olševskio spaustuve.

Kad atsiliepiu į kūpas per laiszkus tas nera nieko prieszingo, tą dariau dėl greitesnio sudavadyjmo, kiek kartu nors per laikraštį buvo kas apkelpta, vis nuvejo be atbalsiu, ir ma rodijo tulas gorptinos tautietis didumą raszinėtis su kūpoms, dėl iszvangimo visokių vaidų.

asz rasziau kad bus kūpu virszinjkų adresa ant paskutinio abdareliu lakszto, bet ne minėjau ape centr. kom. nes ta zinom, but daugelis sake kat tusczius garbes jeszkom, o dar kaip matom, tai nebus ne kūpu. ant lakszto paczius knygeles nebuvo ne sapnį, bet „T. M. Dr.“ Mierei reikalingi atspausti ant paskutinjoknygutės lakszto o ne ant abdareliu. Tai

tiek turėjau p. sanariui atsakiti, matau kad Tamista ieszkai graipstai garbes, bet į tikrą aiksztę su savo darbais ne dris ti pasiroditi, o nepazidami įpatos negalim atidūti gūdones, nors butumet anto usipelne....*)

M. J. Damijonaitis.

*) Ant ypatingo reikalavimo szitą rasztelį talpiname originaliszka, nes autorius pataisymo nereikalauja ir kad nebutu pataisyta, pasilikęs nūraszą. Sako, redakcija betaisanti tik tai klaidų pridaranti. Red.

Antras Koperl's¹⁾

Chicago lietuviai laiko savo piningus sudėje pas kuningus. Vienas isz tokių kuningų jau pradėjo žmonėms visai piningų neatidūti. Kas ateina piningų atsiimti, kuningas pasako: „neturiu, visi ateina atsiimti o niekas neatnesza padėti, tai isz kur asz imsiu?!“ Yra czia lietuvių, ką turi sudėję po kelis ir keliolika szimtu dolerių pas kuningus, bet jau nei vienas neatgauna. Nekurie, padėję pas kun. piningus, vaikszcziuja kas diena kad nors kiek atgauti; kuningas atsisako, kad neturijs arba pamatęs žmogų ateinant pasikavoja, o gaspadiinė duris atidariusi pasako: „probosca nima domu (prabaszczius nera namie)“. Žmonelės raivosi ir nežino ką daryti. Asz savo pažitamiems rodyjau apskusti kuningą į sudą, bet jie bijosi kuningėlį užpykinti kad piningai su visu nedingtu; gerūju, sako, gal dar vis nors kiek iszgausime. Kiti dėlto ir tiktai gina kuningą, kad parapijonai jo neiszvarytu; sako, kaip kuningą iszvarys, tai mus piningai bus jau dingę; dabar koks jis yra toks, tegul czion buna, tai gal kaip nors iszgriebsime savo piningus.

1) Koperlis, žydas, pardavinėjo laivakortes, siuntė Lietuvon piningus ir priiminėjo pakavonei. 1897 mēte Koperlis isznyko; siųstų laivakorezių ir piningų niekas negavo ir-gi nei padėjusieji piningus pakavonei.

Kiek zinoma, tai kuningėlis turi keles deszimt tukstanczių dolerių susiczėdyjęs, ir jeigu žmonėms neatidūda sudėtu pas jį ant užkavojimo piningų, tai matyt kad jis nemislyja ilgai Chicagoje užsilaikyti. Isznyks kada isz czion, kaip isznyko Koperlis su lietuvių piningais. Jeigu žmonės nebutu kvaill, tai kol dar kuningas czion ant vietos, galėtu savo piningų pareikalauti per sudą o ir atgautų. Sudas sujieszkos kurioi bankoje jis turi padėjęs piningus. Ilgai belaukiant gali buti per vėlu.

Tasai kuningėlis užsiima ir agentysta, siunczia piningus Lietuvon. Vienas mano bicziulis Vasario mėn. iszvažiavo Lietuvon ir paliko pas kuningą ant parsiantimo 1400 rubl. Dabar jis raszo savo prieteliams isz Lietuvos, kad piningų dar negavęs. Kitas vėl per kuningą pasiuntė Kovo mėn. 400 rublių ir teip-gi piningų negavo. Dabar eina pas kuningą klausti kur piningai? Kuningas atsako, kad iszsiųsti, — no sztai gromata, raszo kad negavo, — sako kuningas, — jus norite kad per tris mėnesius nueitu.

Suvis panėsi ant Koperlio biznio. Gal kurę dieną kuningėlis iszvažiūs paskui Koperlį. Parapijonas.

Nū redakcijos. Kad apsigoti darbininkų piningus nū prazuvimo pas visokius bankierius ir t.t. Suvienytų Valstijų valdzia, nū Liepos mėn. praėjusių metų, atidarė bankas visūse pacztūse dėl priėmimo pakavonei piningų. Padėjus piningus paczte, niekados jie nepražus, nors tas pacztas sudėgtu arba plėszikai iszplėsztu, nes už tai atsako Suv. Valstijų valdzia. Be paties padėtojo niekas piningų neiszims, nors kas ir pavogtu paczto iszdūtas popieras. Atsiimti isz paczto galima, kada nori. Tai-gi ant paczto padėti pakavojimui piningus yra geriausia.

Be kalbos.

(Apysaka pagal Vl. Korolenko)
Sutaisė D. Ilgakojis.

(Tasa.)

Motiejus sunkiai atsisėdo ant lovos, žiūrėjo ilgai į Oną nuliudusioms akimis ir ant galotarė:

— Pakliuvome iš mano kaltės į nelaimę... Ar tu nori, mergele, paklaustyti, ką tau pasakys Motiejus Karklynas?

— Sakyk, asz klausysiu Tamistos, — atsakė mergaitė.

Ji norėjo parodyti, kad po jo pesztynių su Paddi, ji neperstojo gūdoti jo...

Motiejus vėl užsimastė ir tarė:

— Nieko gero nėra čia tame kraszte, mano miela. Tikėk man, mergele, nieko gero. Sodomą ir Gomorą...

Jis kalbėjo teip nuliudęs, kad net mergaitėi pasirodė akyse aszaros, nors ji ir nežinojo, ką nori pasakyti Motiejus.

— Ką gi dabar daryti? — paklausė nuliudusiu balsu mergaitė.

— O ką daryti! Jeigu galima būtų, tai užsidėčiau maištelį ant pečių, paimečiau lazda į rankas ir eičiau su tavim atgal į savo krasztą. Geriau asz belsečiau į langą savo kraszte, geriau ubagaucčiau, geriau numircčiau kur ant kelio... Ant kelio arba lauke... Savo kraszte... Bet dabar tai negalima, nes...

Jis nusiszlūstė savo kaktą ir tarė toliaus:

— Nes — čia marės. Laisko laukti nū Jūzo nėra ką, nebūs. Sėdėti czionai ir nėra ką, nieko neiszsėdėsi. Sztai ką asz tau pasakysiu, mergele. Nuvesiu asz tave pas tą musiszkią ponę. Tu nors busi pas gerus žmones, pas saviszkius. Bet jeigu asz čia neprazysiu, tai lauk manęs... Motiejus Karklynas dar niekados neme-lavo. Asz kada nors ateisiu ir

susirasiu tave.

— Negerai jus manote, — priesztaravo jauna žydelkaitė. Ak, kaip negerai. Ta ponia — mes ją žinome — vis samdo naujai atkeliavusius, idant mokėti kū maziausiai.

Bet Motiejus nieko neatsakė žydelkaičiai, nes — patsai pas-kui prisipazīno, — tada jame atsirado kokias tai puikybe.

— Musų blogi žmonės, mano miela, geresni negu szito kraszto geri, — tarė jis Onai ir liepė susidėti daiktus.

Ona atsiduso, bet paklausė jo ir pradėjo rengtis.

Motiejui labai nepatiko, kad ji karsztai pasibucziavo atsi-sveikindama su žydelkaite.

XV.

Toje dienoje musiszkių vėl ėjo per gatves New York'o su maiszeliomis, kaip ir dienoje, kada pribuvo į New York'ą. Tiktai dabar su jais nebuvo Dumo, kuris jau senei numetė nū savęs savo sermėgėlę ir su-eidavo su svetimais labiaus, negu su saviszkiomis. Už tai Motiejus ir Ona likosi suvisai tokiais pat, kaip buvo: ant jo buvo ta pati sermėga, ant jos balta skarelė. Jaunas Dzonas, sunus Borko, teip gi skaitė už labai kvailą tą, ką užsimanė Motiejus. Bet, kaip amerikietis, jis nenorėjo kisztis į sveti-mus reikalus ir szvilpavo tik-tai išz piktumo, lydėdamas Motiejų ir Oną.

Išz pradzios ejo pėsti, pas-kui pora arklių vežė jūs per gatves dideliam vagone, pas-kui užlipo ant virszaus ir lekė per orą. Išz gatvės į gatvę — važiavo ilgai. Praszidėjo namai mažesni, blogesni, ne teip baisus, praszidėjo gatvės tiesios, placzios ir tykios.

Ant kertės musiszkių izzli-po. Dzonas pažiūrėjo į savo knygutę, atrado numerį ant namų ir paspaudė su pirsztu baltą knypkntį durise. Kas-žin kas atidarė duris ir nuėjo. Mu-siszkių ėjo.

Sena ponia, laukianti vyro,

atidarė duris ir pati nuėjo į kitą kambarį. Ji, kaip pasiro-dė, pati mazgojo aslą. Ant jos kaktos matyti buvo prakaitas, ir ji buvo apsvilkusi su vie-nais marszkiniais ir ne per daug szvariu sejonėliu. Patė mijus atėjusius, ji metė darbą ir nuėjo apsirėdyti.

— Žiurėk, — tarė Motiejus, — kaip čia gyvena ponai, ką gi bekalbėti apie prastus žmones.

— Nu, — atsakė Dzonas, — jus dar nežinote szios szalies, mister Metiu (Motiejau). Ir su tais žodžiais jis ėjo į pirmą kambarį, atsisėdo ant kedės, o antrą kedę pastumė Onai.

Motiejus ruszčiai žvilgterėjo ant to vaikino, teip nemokan-czio apsieiti namuse ponų, ir abu su Ona pasiliko prie du-rių. Motiejus jau nekentė to vaikino nū to laiko, kada kal-bėjo su jū apie tikėjimą. Pas-kui dar jis patėmyjo, kad Dzo-nas tankiai liekasi namie, su sesere, padeda mergaitėms gas-padinauti ir tankiai žiurinėja į Oną. Reikia pasakyti, kad Ona buvo gana grazi: mė-lynos akys, didelės ir skais-czios, dailios lupos, truputį ro-dos jūkenczios ir skaistus vei-das. Amerikoi, matyti, žmo-nės teip gi supranta szį tą ta-me dalyke. O jaunas Dzonas buvo tokio budo, kad noroms — nenoroms Motiejui prisiminė misteras Mozes izz Louisville...

Ką gi, — manė sau Motiejus, — tame Sodomie niekas nežiu-ri apie tokius daiktus. Seta Dumas senas draugas jo, visai persimainė laike kokios san-vaitės. Kas-gi gali atsitikti su jauna, nieko neiszmananczia mergaite, priegtam gal dar ir greitai galinczia krypti ant blogo, kaip ir visos dukters Jievos... Blogo, dūkime, ji nepadarys... Bet czionai ir geras niekam nevertas, o mer-gaitė jauna, nepripratus ir dar iszsigandus.

(Toliaus bus.)

**DIDELIS
Piknikas!**

Dviejų draugyszių izz Plymouth'o, Pa. D. L. K. Vytauto ir S. Kazimiero, ant HANOVER PARK, Ūtarninke 25 d. Liepos (July) 1899. Praszidės 8½ valandą ryte. Muzika bus kū puikiause. Užprasom visus brolius ir sesutes, ne tikt vietinius bet ir izz visos apielinkės, Po drau-gei bus atskiriam darže visokių zo-bovų, kaip tai: lenktynės. imtynės, su dviracziais (Bicycle) lenktynės, virvės traukimas ir maisze lenktynės ir t. t. Tikietas dėl szokio ant visos dienos 25 ct., o įėjimas į daržą 5 c. Hurrah! visi ant Pikniko.

Centr. Komitetas.

Vagis

Mikas Szakalys, jūdbruvas, 6 pėdų augszczio, usai ir plau-kai jūdi, barzdoi turi žilų plaukų, senas 43 metų, ant pe-ties turi apgamą, pavogė Jero-nimo Minelgos auksinį ir si-labrinį (No 56890) laikrodė-lius, \$13,00 piningų ir bruslo-tą; Kazio Grinevicziaus \$5,00 ir Martino Stražinsko \$7,00; antras metas kaip izz Lietuvos, gyvena pirmiaus pas Peliksą Veliuczka Stomervilleje (sza-le Pittston'o) o dabar Ply-mouth'e, Pa. pas M. Stražins-ką. Jeigu į kur atsibastytu tasai vagis apsisaugokite nū jo ir galėdami sugaukite jį bei dūkite mums žinę ant szito adreso:

M. Stražinskas

Box 544 Plymouth, Pa.

Atsakymas.

Draugyste „Spindulio Szviesos“ Minersville, Pa. Protestas priesz kun. Krawczu-ną patilps į sekantį numerį.

Puiki užėiga.

pas J. LIETUVNIKA

ne tik dėl gėrymo, bet ir dėl praleidimo ramel lai-ko. Teipgi, nesigiriant, gausit gėrymus ir Cigarus kogeriansius, apart visko rodoje visad pirmuti nis. Eidamas pro szalį nepraeik pro mano kar-czemą kuri randasi ant North Ulyczios,

Minersville, Pa.

Vilius Tell

DRAMA PENKIUOSE AKTUOSE.
VOKISKAI PARASĖ

FRIEDRICH von SCHILLER

LIETUVISKAI VERTĖ

VINCAS KAPSAS.

(Tąsa)

Tell.

Jei į pakalnę leistumės žemyn,
Prisilaikydamas vis upių bėgio,
Tai didelę atrastum lygumą.
Neošia upės ten, tyliai sav teka;
Tenai akims matyt platus dangus;
Laukai tenai derlingi, gražios pievos,
Viens sodas rodosi visa šalis.

Valteris.

Dėlko gi, tēte, mes nenusileidžiam
Į tokią gražią šalį? Kam mums čia
Gyventi baimėje tiktai ir kėsti?

Tell.

Salis graži, bet jos gyventojai
Ne pats naudojasi iš darbo vaisių.

Valteris.

Tai jie netur laisvės tokios, kaip tu
Ant savo žemės?

Tell.

Žemė ten karaliaus

Ir vyskupo.

Valteris.

O giriose jie gal

Liuvai medžioti?

Tell.

Girios, žvėrys, paukščiai

Priklauso viešpačiui.

Valteris.

Na, o žuklaut

Ar gal liuosai?

Tell.

Karaliaus upės, jūrės

Ir ežerai.

Valteris

Karalius kas toksai,

Kad jo visi teip bijos?

Tell.

Tai yr vienas,

Kurs gina ir maitina juos visus.

Valteris.

Ar patys jie negali apsiginti?

Tell.

Tenai kaimyns negal išsitikėt

Kaimynu.

Valteris.

Tēte, jau į šalį taja

Nenoriu eit — geriau po mus ledais.

Tell.

Geriau jau už pečių ledinis kalnas,
Ne kaip kad piktas žmogus (nori praėiti pro šalį).

Valteris.

Paziurėk,

Ana, ant smaigo ten kepurė kabo.

Tell.

Kas mums galvoj!

(einant įėmdviem toliau, prisitartina Friesshardt ir ragotinė uė
kerta kelią)

Friessardt.

Aš vardan ciesaoriaus

Liepiu sustot!

Tell (pagriebęs už ragotinės)

Ko nori tu nuo manęs?

Už ką mane stabdai?

Friesshardt.

Tu peržengei

Įsakymą. Eik su manim!

Leuthold.

Kepurei

Garbės netidavei.

Tell.

Bišiuli, lėisk!

Friesshardt.

Eik į kalėjimą.

Valteris.

Man tėvą mano

Ketina uždaryti! Gelbėkit! (šaukia ant visos scenos)

O žmonės, skubinkit, pagelbą duokit!

Vajė! vajė! ves į kalėjimą!

(Ateina Roesselmann, Petermann ir da trys žmonės.)

Petermann.

Kas darosi?

Roesselmann.

Kam suėmei tą žmogų?

Friesshardt.

Jis priešius ciesaoriaus, jis išdaviks!

Tell (nustverė jį).

Aš išdavikas? Aš?

Roesselmann.

Bičiuli, klysti.

Tai Tell, geriausias žmogus ir teisus
Valstietis.

Valteris (pamatus Furst'ą, skubina prie jo).

Gelbėki, tėvuk! Su tėvu

Nelaimė atsitiko.

Friesshardt.

Na, greičiau

Eik į kalėjimą!

Furst (atskubindamas)

Aš atsakysiu

Už jį — palaukkite! Dėl Dievo, Tell,

Kas pasidarė.

(Ateina Melchthal ir Stauffacher.)

Friesshardt.

Nenorėjo pildyt

Augščiausiojo įsakymo.

Stauffacher.

Ar teip

Padarė Tell?

Melchthal.
Meluoji, tu bjaurybe!
Leuthold.
Kepurei jis netidavė garbės.
Fuerst.
Už tai kalėjimas? Paleisk, bičiuli,
Už jį aš atsakau.
Friesshardt.
Tu atsakyk.
Pats už save. Man pildyt reik tarnystė.
Eiva!
Melchthal (valsčionims).
Tai prievarta baisi! Ar mes
Prileisim, kad po mus akių jį vestų?
Petermann.
Mes stipresni. Bičiuliai, turime
Viens kitą ginti. Ar gi kėsim šitai?
Friesshardt.
Kas vietininko mus įsakymui
Nor priešintis?
Da trys valsčionys (atskubindami)
Mes jums padėsime. Muškite!
(Gildegarda, Matilda ir Elzbieta grįžta atgal.)
Tell.
Paliaukit, žmonės, eikit su Dievu!
Jei reiktu man spėkų, nesibijėčiau
Aš jų ragotinių.
Melchthal (Friesshardt'ui).
Bandyk tik vest!
Fuerst ir Stauffacher.
Apsimalšinkit!
Friesshardt (ekir).
Išdavimas! Maištas!
(girdėt rago balsas.)
Moters.
Atjoja vietininkas!
Friesshardt (pakelia balsą).
Maištdariai!
Stauffacher.
Kad tu suplyštum, berėkdamas, niekš!
Roessmann ir Melchthal.
Ar netylėsi?
Friesshardt (rėkia da garsiau).
Gelbėkit tarnus
Tiesų!
Fuerst.
Jau vietininkas čia. O varge!
Negera bus!
Gessler raitas su sakalu ant rankos. Harras. Berta. Rudenz ir
daug pasekėjų, ginklūtų žmonių, kurie su ragotinėms apsupa ratu
visą sceną.
Harras.
Iškelio! Vietininks!
Gessler.
Salin varykit! Ko čia šitiek svieto
Subėgo? Kas pagelbos šaukėsi? (visi tyli)
Kas yr, žinoti noriu! (Friesshardt'ui)
Prisiartink!
Kas tu ir kam tą žmogų tu laikai?

(sakalą padūda tarnui.)
Friesshardt.
O viešpatie! Esmi kareivis tavo
Ir stoviu prie kepurės ant sargos.
Tą žmogų suėmiau, nės nenorėjo
Kepurei garbę atiduot. Aš jį
Vedžiausi uždaryt, kaip yr mums liepta,
O žmonės nor atimt priverstinai.
Gessler (luktelėjęs, Tell'ui).
Tai teip gerbi tu ciesorių ir mane,
Jo vietoj stovintį, kad nelenki
Galvos prieš tą kepurę, ką tam tyčia
Pakabinau aš paklusnumui jus
Ištirt? Išsidavei, kad mąstai pikta.
Tell.
Atleiski, viešpatie! Tai padariau,
Tik nežinodams, o ne niekindamas
Tave. Atminęs bučiau, kaip aš Tell.
Atleiski man, daugiau teip netsitaikys.
Gessler (šiek tiek patylėjęs).
Tu iš kilpinio buk šaudas gerai.
Nė vienas, sako, negalys su tavim
Nė susilyginti.
Valteris.
Tikra tiesa.
Numuš tau mano tėvs ant šimto žingsnių
Nuo medžio obuolį.
Gessler.
Ar tavo vaiks?
Tell.
Teip, mielas viešpatie.
Gessler.
Turi daugiau da
Vaikų?
Tell.
Tiktai du sunu.
Gessler.
O katrą
Labiau myli?
Tell.
Myliu abudu lygiai.
Gessler.
Girdziu, pataikai tu į obuolį
Ant šimto žingsnių. Tai gi malonėčiau,
Kad pats, ką moki, man parodytum.
Paimk kilpinį ir nuo savo vaiko
Galvos numuški obuolį. Tiktai
Išsyk pataikyk! Jeigu ne — tai galva
Man atsakysi.
(visi reiskia persigandimą.)
Tell.
Viešpatie! Baisaus
Dalyko reikalauji tu nuo manęs!
Turiu aš nuo sunaus galvos.... O ne,
Miels viešpatie, tu man neliepsi šito!....
Apsaugok Dieve!... Negali rimtai
Nuo tėvo reikalauti tokio darbo!
(Toliaus bus)

PROTESTAS**Waterbury'o lietuviu priesz kun. M. Krawdziuna.**

Girdėdami didelę pjuvynę tarp Chicagos lietuvių bei tarysą po sudus pp. Olszewskio ir Szerno per kun. Kraveziuną, mes Waterburio lietuviai, 16 d. birželio susirinkome kambariūse vietinio politikierių kliobo, kad apsvarstyt bei pasiteiraut, kas yra kaltas, ir kas padavė priežastis aniems visiems nesutikimams, kurie lietuviams kasztavo keletą tukstanczių dolerių, ir nužemino vardą mūsų tautos akyse amerikoniško svieto.

Žinodami-gi, kad kun. Kriaveziunas pp. Olszewskį ir Szerną kriminališkai skundė už jo garbės nuplėszimą per jų išleidžiamą ir rėdomą laikraštį „Lietuvą“, ir-gi žinodami, kad tas kun. Kraveziuno „garbės plėszymas“ prasidėjo ir tęsėsi praeitū-e metų, tad mes pasiėmėm peržiūrēt visus pereinū metų „Lietuvos“ numerius, kuriū-e isztikro matėme straipsnius žeminanczius garbę kun. Kraveziuno: matėme didelius užmėtinėjimus, kad kun. Kraveziunas lenkina lietuvių vaikus, t. y., kad jis į už lietuvių pinigų parengtą lietuviszką mokslainę, į kurią lankosi lietuvių vaikai, įstatė lietuviszkai nemokanczius lenkiskas mokintojas. Kitus-gi, ir didžiausius užmėtinėjimus priesz kun. Kraveziuną „Lietuvoj“ matėme vietose kur buvo izsrodyta neteisingas kun. Kraveziuno vedimās rokundu isz parapijos pinigų, kurių jis buvo kasierium. Isz tų tai užmėtinėjimų matyti buvo, kad kun. Kraveziunas galėjo pasisavinti kelis deszimtis tukstanczių dolerių Chicagos lietuviszkos parapijos pinigų.

Jeigu toki užmėtinėjimai būtų neteisingi, tad jų autoriai užsipelnytų ant didžiausio paniekinimo; bet jeigu jie yra teisingi, tad jų autoriai užsi-

pelno garbę už parodymą blėdingų tautai žmogystų; nes tokiu budu tauta dasižinojus apie tokias žmogystas vėliaus nū jų galės apsisaugot.

Isz ilgesnio mūsų svarstymo pasirodė, kad „Lietuvos“ už mėtinėjimai buvo teisingi. Sprendėm tą pasiremdami ant teisdarių, kurie sudindami pp. Olszewskį ir Szerną rado jų ne kaltais: tai-gi jų daromi užmėtinėjimai priesz kun. Kraveziuną buvo teisingi. Jų teisingumą galima paremt dar isz kitos pusės: Jeigu „Lietuvoj“ tilpė užmėtinėjimai apie lenkinimą vaikų buvo neteisingi, ir vedimas rokundu buvo parodytas neteisingas, tad kun. Kraveziunui reikėjo parodyti kaip isztikro stovi Chicagos lietuviszka mokslainė ir parapijos rokundos; bet kun. Kraveziunas to suvis nelarė ir galiop atsisakė, tokiu budu jo tylėjimas parodė jo ir kaltę. Kun. Kraveziunas vien matėmai norėdamas uždengt pasibjaurėtinus savo darbus, teisingus ir jo kaltes parodanczius vyrus patraukė po sudu megindamas jų apkaltinti, statydamas neteisius argumentus. Tai-gi kun. Kraveziunas buvo priežasczia anų visų garsingų Chicagos lietuvių nesutikimų.

Todėl mes, Waterburio lietuviai, izsreikszdami didžiausią panieką dėl kun. Kraveziuno, protestūjam priesz jį, reikaludami nū Chicagos lietuviszkos parapijos, kad toji kun. Kraveziuną atidūtų į rankas teisdarystės, kur jis atidūtų atsakymą už neteisingą vedimą rokundu parapijos pinigų, už lenkimą atsilankanczių į lietuviszką mokslainę lietuvių vaikų, už tarysą po sudus nekaltų žmonių, už stengimą pragaiszint brangiausią mūsų laikraštį „Lietuvą“, kuris yra vadu mūsų progreso, laikraštį, kuris tamsioje mūsų dirvoje sėja sėklą apszvietos, laikraštį, kuris trokszta

pakelt savo tautą dorizškai. Galiop protestūjam priesz tas visas ypatas, kurios stengiasi bei stengtūsi pridengti szlykszezius kun. Kr. darbus, reikaludami nū jų, kad jie vietoj pridengt negrazius jo darbus, jų žmonėms dar aiskiau parodytų ir prisidėtų prie jieszkanczių teisybės, prisidėtų prie praszaliuimo tokių, kokių yra kun. Kraveziunas, blėdingų tautai žmogystų; nes tokios žmogystos stabdo mūsų pirmynžengystę, naikina apszvietą — platina nedorybę.

Todėl mes teisybę mylinti ir apszvietos troksztanti lietuviai dar kartą izsreiskiam panieką dėl kun. Kraveziuno, kaipo žmogaus pavojingo mūsų tautai bei visai žmonijai.

Vardė susirinkusių 16 d. birželio, 1899 m. Kliubo kambariūse po No 646 Bank Str., Waterbury, Conn. Pasiraszom iszrinktas komitetas:

Pijus B. Inca,
Vincas Bagdanavyczius,
M. J. Damijonaitis,
Jonas Žemantauckas,
Vincas Pautienius.

AGENTAS

asskuravojimo NAMŲ ir visokių
DAIGTŲ nū ugnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str Plymouth, Pa

Sergantiem vyrams

Kurie tapo izsgydytais isz ligų įgytų per jaunystės izsdykumą (ononizma) NAMINEMIS GYDYKLOMIS. Teip izsigydyti negalima bet jeigu kenti ant nervų turi apsilyntas lytiskas dalis kuno per ononizma ar paliuciją, kenti galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą, miegot negalėjimą, ir kitas tam panašes silpnybes, raszyk sziadiea pas mane, o asz atsiųsiu tau apraszymą kaip asz izsigydziau trumpu laiku isz tokių pat ligų kalių metų kentėjimo. Apraszymą prisiusiu užpečtytame koperte ir apie tavo gromatas nedažinos. Įdėk už 2c. markę ir raszyk pas:

FRED WILSON

Box B. 386 Kenosha, Wis.

A D R E S A I

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

Prezidentas—T. Astramskas
P. O. Box 200, Minersville, Pa.Kasierius—Ig. J. Grieszius,
898 Bank st., Waterbury, Conn.Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn**BRAVORAS.****(CITY BREWERY CO.)**

Kuriamė izsdirba skaniausia, geriausia ir sveikiausia, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.**PETER BREIDT**

Locninjkas.

Mes dirbame cukerkas ir kiapame visokius karvojus (Cakes) dėl Veseelijų, Bankietų, Piknių ir t. t. Pardūdame pigiau kaip kiti..

Jones Bros,

135 Main st. Plymouth, Pa.

29-1. 6 mėn. 96.

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei kaludami rodos apie izsziusius piningus Lietuvon per visokius agentus, labiausiai žydus, kurie siunczia statei į savo kiszenių. Tai gi norėdami, kad jūsų piningai neprazutu ir greitai daeitu į rankas to kuriam siuncziasi, siuskite per „Vienybės“ redakcija, o greičiausiai apturės. Taipogi mes pardūdame laivakortes ant greičiausių laivų į Hamburgą, Bremen bei Antverpen, kaipo ir atgal. Kas nenorite ilgai ant marių plukauti, pirkite laivakortę „Vienybės“ redakcijai o nesigailėsite.

Prisiuncziant piningus ant persiuntimo Lietuvon arba ant laivakortes, uždėkite adresą tokį:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.